

tion. Men Nytaarsaften fandt han Enslev betænkelig afkræftet af Sengølejet og Feberen, og da der tillige viste sig Tegn til en Opblussen af Smerterne, bestemte han sig til at gribe ind og forhindre en altfor pinefuld Afslutning.

Den næste Dag blev Enslev i en Sygevojn kørt til hans Privatklinik for at opereres. Tilstanden blev saa vidt muligt hemmeligholdt. Efter Operationen udstedtes der en beroligende Erklæring. Men Dagen efter vidste alle, at det var Døden; og i de følgende Aftener blev der fra hele Byen valfartet til Vestre Boulevard, hvor Kliniken laa. Indtil ud paa Natten var Gaden sort af Mennesker, der stod tavse og saae op mod de Vinduer, bag hvilke den gamle Folkets Stridsmand udkæmpede sin sidste Kamp.

I sine klare Øjeblikke forstod Enslev selv, at det var forbi. Men for at befri ham for Smerterne lod Professoren ham som oftest ligge hen i en Morfinsøvn, hvorunder han til Gengæld pintes af hæslige Mareridt. Mens det for hans Omgivelser saae ud, som om han sov dybt og drømmeløst, jog der ham ustandselig en kaotisk Strøm af uhyggelige Billeder gennem Sjælen, Rækker af dybe Kældere med al Slags modbydeligt Affald, endeløse Jernbanetog i rasende Fart, Dampskibe fulde af Mennesker med latterlige eller hæsligt forvrængede Træk.

Aftenen før han døde, var han i nogle Timer fuldt vaagen og kunde ogsaa tale lidt. Frk. Evaldsen var bestandig hos ham; men det var altid Bjerreby, han spurgte efter, naar der var noget, han vilde sige.

En Gang sagde han til ham: „De gjorde mig for nogen Tid siden det Spørgsmaal, om jeg var tilfreds med, hvad jeg havde faaet udrettet. Jeg vil dertil svare — og De skal lægge Mærke til mine Ord! — jeg overgiver uden Bekymring mit Livsværk til Historiens Dom. At det nye Folkestyre ikke forvandlede Landet til et Degnedømme, det vil Eftertiden engang regne mig til Ære.“

Han laa en Tid stille med lukkede Øjne og gav sig derpaa til at tale om sine Forældre, der ligesom hele Barndomstiden i det gamle, jydsk Smedehjem aabenbart stadig beskæftigede hans Tanker.